Datum	07-10-2026
Onderwerp	Vragen t.b.v. de raadsvergadering van 2 november 2026
	Fractie PRO Heeze-Leende

Agendapunt 5.2: Raadsvoorstel Bestuursrapportage 2026 (Rv. 26.50)

Algemeen

1. Financiële ontwikkeling en meerjarenperspectief

De BERAP laat een verslechtering zien van €433.000 en een structureel nadeel van €239.000. Tegelijkertijd is de begroting 2027 sluitend, maar is de meerjarenbegroting nog niet structureel in evenwicht.

Welke structurele keuzes zijn in de begroting 2027 daadwerkelijk gemaakt om de financiële ontwikkeling te keren, en welk deel van het financiële probleem wordt feitelijk doorgeschoven naar 2028 en verder?

De structurele keuzes zijn opgenomen in tabel 1.1 Begroting 2027 – 2030(pagina's 13 –14).
De begroting is sluitend door een financiële vertaling van een aantal ombuigingen van de motie M32. Binnen deze set van ombuigingen is er een technische wijziging op het gebied van reëel toerekenen van lasten naar de investeringen. In feite is dit een verschuiving van lasten ad €900.000 naar de toekomst. Immers, investeringsbudgetten worden opgehoogd en de daarbij behorende kapitaallasten komen in latere jaren terug.

Daarnaast is het uitgavenpatroon van de investeringsportefeuille kritisch beoordeeld en reëel geraamd. Dit levert begrotingstechnisch een fors voordeel op in de eerste jaren. Eenzelfde begrotingstechnisch voordeel betreft de bekostigingssystematiek voor Oekraïne. Het totale begrotingstechnisch voordeel van beide posten is ongeveer € 1,2 miljoen.

In 2026 zijn deze voordelen nog duidelijk zichtbaar in de bestuursrapportages. In de begroting 2027-2030 zijn deze voordelen structureel opgenomen (zie punt 3, 26 en 32)

2. Incidentele meevallers

Het negatieve resultaat wordt mede gemaskeerd door incidentele voordelen, onder meer uit opvang van Oekraïners, asielzoekers en uitgestelde kapitaallasten.

Wat zou het resultaat van 2026 zijn geweest zonder deze incidentele voordelen en wat betekent het wegvallen daarvan concreet voor de financiële positie vanaf 2027?

Een bestuursrapportage bestaat uit vele incidentele voor- en nadelen. Deze zijn niet gemaskeerd en alle incidentele voor- en nadelen worden afzonderlijk gemeld. Zoals in vraag 1 gemeld zijn er een tweetal grote posten die jaarlijks als incidenteel voordeel werden gemeld: kapitaallasten en Oekraïne. Het melden van deze voordelen vindt plaats in bestuursrapportages en afhankelijk van deze voordelen worden weer nieuwe besluiten genomen. Het totaal van de benoemde voordelen

in 2026 is ongeveer € 1,5 miljoen. Echter, in totaliteit is er in 2026 een incidenteel nadeel van € 74.000.

3. Jeugdzorg

De jeugdzorg laat een nadeel zien van €970.000. Het college geeft aan dat de kostenontwikkeling onbeheersbaar dreigt te worden. Welke concrete maatregelen neemt het college om de kostenontwikkeling beheersbaar te maken en wanneer verwacht het daarvan aantoonbare financiële effecten? En welke landelijke maatregelen of afspraken verwacht het college die hierop van invloed kunnen zijn? Trekken gemeenten hierin samen op als het gaat om deze landelijke ramp?

Dit gebeurt onder andere door:
- verdere versterking van vroegsignalering en preventie om zwaardere hulpvragen zoveel mogelijk te voorkomen;
- versterking van de sociale basis en het voorliggend veld, zodat ondersteuning eerder en dichter bij huis beschikbaar is;
- doorontwikkeling van het Sociaal Team, met nadrukkelijke aandacht voor passende ondersteuning en het voorkomen van onnodige doorverwijzing naar specialistische jeugdhulp;
- scherpe monitoring van verwijzingen, zorginzet en kostenontwikkelingen, zodat trends eerder worden gesignaleerd en waar mogelijk kan worden bijgestuurd;
- regionale samenwerking met aanbieders en gemeenten om grip te houden op volumeontwikkeling en tarieven.

Deze maatregelen zijn er vooral op gericht de groei van de uitgaven af te remmen. Een belangrijk deel van de maatregelen heeft een preventief karakter. Daardoor zijn financiële effecten niet direct zichtbaar en vaak pas op de middellange termijn merkbaar. Het college verwacht dat verbeterde monitoring en sturing op verwijzingen op kortere termijn meer inzicht geven in de kostenontwikkeling, terwijl effecten van preventie en versterking van de sociale basis zich naar verwachting pas in de komende jaren zullen vertalen in een lagere groei van de zorgvraag.

Tegelijkertijd zijn de beïnvloedingsmogelijkheden van gemeenten beperkt. De stijgende vraag naar jeugdhulp, de toenemende complexiteit van hulpvragen, personeelstekorten, loon- en prijsontwikkelingen en landelijke wettelijke kaders hebben een grote invloed op de uitgaven.

De gemeente staat hierin niet alleen. Vrijwel alle gemeenten worden geconfronteerd met oplopende jeugdzorgkosten. Gemeenten trekken daarom gezamenlijk op via de VNG, regionale samenwerkingsverbanden en landelijke overlegtafels richting het Rijk. Daarbij wordt aandacht gevraagd voor een financieel houdbaar jeugdstelsel en structureel passende financiering.

4. Uitvoeringskracht

De BERAP constateert druk op de uitvoeringskracht, openstaande vacatures, externe inhuur en langere doorlooptijden.

Hoeveel is in 2026 in totaal uitgegeven aan externe inhuur en welk deel daarvan hangt samen met niet-ingevulde vacatures? Hoe verhoudt dit zich tot de middelen die beschikbaar zijn gesteld voor het versterken van de uitvoeringskracht?

Dat zijn 3 vragen. Beantwoording in 1, 2, 3

1. Tot en met half oktober is er ongeveer € 2,6 miljoen uitgegeven aan inhuur. De uitgaven lopen ongeveer een maand achter op de facturering.
2. Daarvan hangt ongeveer 1,2 miljoen samen met niet ingevulde vacatures
3. De inhuur op versterken uitvoeringskracht betreft ongeveer € 310.000. Vermoedelijk zal dit einde jaar ongeveer € 450.000 zijn.

5. Vertraging investeringen

Lagere kapitaallasten leveren incidenteel voordeel op doordat investeringen vertragen, terwijl langere doorlooptijden volgens het college ook tot hogere projectkosten kunnen leiden.

Kan het college voor de belangrijkste vertraagde investeringen aangeven wat de oorzaak en nieuwe planning zijn en welke financiële consequenties dit heeft voor 2027 en verder?

Het voordeel op de kapitaallasten wordt vooral veroorzaakt door investeringen die in 2025 nog niet zijn gerealiseerd en daardoor naar latere jaren doorschuiven. Omdat investeringen pas vanaf het jaar na oplevering worden geactiveerd en afgeschreven, leidt dit in 2026 tot een incidenteel voordeel. Daarnaast is de renteomslag neerwaarts bijgesteld, wat eveneens leidt tot lagere kapitaallasten. Voor een overzicht van de betreffende investeringen, inclusief een toelichting op de planning en voortgang, wordt verwezen naar de bijlage bij de jaarrekening 2025.

Voor 2027 en verder zijn er in principe geen directe financiële consequenties, omdat in de meerjarenraming al rekening is gehouden met de structurele kapitaallasten van deze investeringen. Wel verschuiven de lasten in de tijd, waardoor aan het einde van de afschrijvingstermijn een nadeel ontstaat doordat de kapitaallasten ook later eindigen.

6. Doelen en capaciteit

Op verschillende plaatsen worden doelen later of aangepast gerealiseerd vanwege beperkte capaciteit.

Hoeveel van de in de begroting 2026 afgesproken doelen zijn door capaciteitsproblemen niet, later of gedeeltelijk gerealiseerd? Kan het college dit voortaan inzichtelijk maken in de P&C-documenten?

Eerste deel van de vraag: Deze vraag is niet eenduidig te beantwoorden. Bij de status en de toelichting van de maatregel is aangegeven wat de laatste stand van zaken is. Indien capaciteitsproblemen de oorzaak zijn voor het niet volledig uitvoeren van een maatregel wordt dit vermeld. Daarnaast voert de gemeente ook reguliere wettelijke en niet-wettelijke taken uit. Deze zijn niet altijd vormgegeven in doelstellingen. Zodoende zijn er onderliggend meer capaciteitsproblemen dan in een bestuursrapportage aan de oppervlakte komt.

Tweede deel van de vraag:

Niet in alle P&C documenten wordt het beleid toegelicht. Denk aan bijvoorbeeld de 1e begrotingswijziging, de kadernota of de slotwijziging. We zullen aandacht geven aan mogelijke capaciteitsproblemen bij het realiseren van de doelstellingen.

7. Tijdig bijsturen

dt de raad daar tussentijds over geïnformeerd?

Er is geen eenduidig signaal of grenswaarde die voor alle activiteiten en projecten geldt. Per onderdeel wordt afzonderlijk gekeken of bijsturing noodzakelijk is.

Programma 1 – Dienstverlening en bestuur

1. Is programma 1 daadwerkelijk op orde?

Programma 1 laat in de BERAP een voordeel zien van €83.000. Tegelijkertijd zijn er signalen over beperkte capaciteit en worden in de begroting structurele personele lasten toegevoegd.

Als de incidentele effecten buiten beschouwing worden gelaten, is programma 1 volgens het college financieel èn qua uitvoeringscapaciteit daadwerkelijk op orde? Waar blijkt dat uit?

Het melden van een voordeel wil niet per definitie zeggen dat programma 1 financieel èn qua uitvoeringscapaciteit daadwerkelijk op orde is. Tijdens de raadsinformatiesessie 'Versterken uitvoeringskracht' is meer achtergrond gemeld.

2. Daling personele lasten

Binnen programma 1 dalen de begrote personele lasten van €4,095 miljoen naar €2,895 miljoen. Welke functies en taken verklaren deze daling van €1,2 miljoen en wat betekent dit voor de uitvoeringscapaciteit van programma 1?

We kunnen deze vraag niet vinden in de bestuursrapportage 2026. De verklaring ten aanzien van de begroting is opgenomen in de paragraaf bedrijfsvoering onder tabel 9.0. Daarnaast is de grote lijn vermeld bij vraag 43 begroting pro Heeze-Leende

3. Sluitende begroting versus structurele keuzes

Welke structurele keuzes zijn binnen programma 1 gemaakt om tot een sluitende begroting 2027 te komen, en welke taken of activiteiten worden daardoor verminderd, gestopt of uitgesteld?

Deze vraag betreft de begroting. Hiervoor verwijs ik u naar de tabel 1.1 van de Begroting 2027(pagina's 13 en 14).

Programma 2 – Wonen, bedrijven en recreëren

Blz. 50: Wij maken profielkeuzes voor onze bedrijventerreinen. "De Poortmannen breiden wij niet uit voordat een duurzame ontsluiting in realisatie is. Wij onderzoeken in 2026 de toekomstige ruimtebehoefte van op de Poortmannen gevestigde bedrijven."

1. Met hoeveel hectare kan de Poortmannen maximaal uitgebreid worden uitgaande van de huidige bedrijfspopulatie?
   Mogelijke uitbreiding van de Poortmannen is niet afhankelijk van de huidige bedrijfspopulatie. Er is geen maximale uitbreiding voor de Poortmannen vastgesteld.
2. Bij hoeveel bedrijven op de Poortmannen is sprake van zwaar vrachtvervoer dat via de randweg afgewikkeld wordt?
   In december 2025 is er een telling uitgevoerd over de randweg. Op een gemiddelde werkdag is er 4,3 % zwaar verkeer en 5,1 % middelzwaar verkeer geteld. De door u

gevraagde precieze gegevens met betrekking tot bedrijven op de Poortmannen zijn bij ons niet bekend.

3. Wordt in het overleg met de ondernemers van voornoemde ook gesproken over de wens c.q. mogelijkheden tot her locatie naar geschiktere bedrijfsterreinen (b.v. poort43 in Sterksel). Dit ook met het oog op “samen naar de A2”?
   Uiteraard worden alle opties en wensen rondom mogelijke herlocatie binnen de gemeente en binnen de A2 gemeentes besproken. Poort43 is een particulier bedrijf, dat geeft gemeente minder ruimte voor sturing. Voor onze bedrijven zijn verschillende factoren leidend in wensen en mogelijkheden voor uitbreiding of wellicht herlocatie. Inrichting van productieprocessen binnen het bedrijf, samenwerking met andere bedrijven en woonplaats van personeel, zijn belangrijke indicatoren.
4. Er wordt pas aan uitbreiding van de Poortmannen gedacht als de duurzame ontsluiting gerealiseerd is. Mogen we dan constateren dat de financiële bijdrage uit die uitbreiding pas beschikbaar komt na realisatie van de duurzame ontsluiting?
   Dat klopt.